

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/160060,KOMUNIKAT-IPN-dla-osob-represjonowanych-w-PRL-dotyczacy-uniewazniania-orzeczen-s.html>
11.05.2024, 19:25

KOMUNIKAT IPN dla osób represjonowanych w PRL dotyczący unieważniania orzeczeń sądów oraz kolegiów ds. wykroczeń

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej informuje, że prowadzi działania prawne, mające na celu stwierdzenie nieważności orzeczeń sądów oraz kolegiów ds. wykroczeń, które zapadły wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w latach 1944-1989.

Podstawę do takiego działania dają przepisy ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2021, poz. 1693, t.j.). Stwierdzenie nieważności wymienionych orzecznictw daje podstawę, by pokrzywdzeni ubiegali się o odszkodowania.

Wszelkie działania prokuratora IPN zmierzające do stwierdzenia nieważności orzeczeń sądów oraz kolegiów ds. wykroczeń z okresu stanu wojennego są prowadzone z urzędu i nie wiążą się z jakimikolwiek kosztami ponoszonymi przez osoby pokrzywdzone. Prosimy osoby represjonowane w PRL o kierowanie do prokuratorów wniosków o podjęcie działań zmierzających do unieważnienia wyroków sądów lub orzeczeń kolegiów ds. wykroczeń.

Przypomnieć należy, że zgodnie z ustawą z 23 lutego 1991 r. uznaje się za nieważne orzeczenia wydane przez polskie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub przez organy pozasądowe w okresie od 1 stycznia 1944 roku do 31 grudnia 1989 roku, jeśli czyn zarzucony lub przypisany danej osobie był związany z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności, jak również gdy orzeczenie zostało wydane za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawom.

Wskazany akt prawny stanowi ponadto, iż stwierdzenie nieważności orzeczenia uznaje się za równoznaczne z uniewinnieniem osoby, której owo orzeczenie dotyczyło, stąd przysługują jej uprawnienia do żądania odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Opisane wyżej działania prokuratora nie wiążą się z jakimikolwiek kosztami ponoszonymi przez osoby pokrzywdzone. Wyraźnie to podkreślamy, bowiem docierają do prokuratorów IPN informacje, że osoby pokrzywdzone, dochodząc swoich praw w celu uzyskania nieważności wyroku zapadłego za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, korzystając z pośrednictwa kancelarii prawnych, ponoszą koszty finansowe.

Raz jeszcze przypominamy - wszelkie działania prokuratora na rzecz osób pokrzywdzonych prowadzone są z urzędu (dla tych osób są bezpłatne).

Prokurator prowadzi swoje działania z urzędu bądź na wniosek osoby, która została skazana za działalność o charakterze niepodległościowym, a w przypadku jej śmierci na wniosek osób dlań najbliższych. Przy czym wniosek kierowany do prokuratora nie musi odpowiadać szczególnym warunkom formalnym. Wystarczy, że zostanie dostarczony w formie pisemnej i będzie wskazywać orzeczenie, co do którego mogą zachodzić przesłanki do stwierdzenia nieważności na podstawie przepisów przywołanej wyżej ustawy.

Osoby pokrzywdzone wydanymi w tych sprawach orzeczeniami sądów oraz kolegiów ds. wykroczeń, które nie uzyskały jeszcze stwierdzenia ich nieważności, proszone są o kontakt z Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i przesyłanie wniosków na adres: pl. Krasińskich 2/4/6, 00-207 Warszawa, tel. 22 530 86 56, 22 530 86 33, fax 22 530 90 87, glowna.komisja@ipn.gov.pl.